

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Adroddiad Gwella Blynyddol 2015-16

Awdurdod Tân ac Achub De Cymru

Cyhoeddwyd: Medi 2016
Cyfeirnod y ddogfen: 519A2016

Paratowyd yr Adroddiad Gwella Blynyddol hwn ar ran
Archwilydd Cyffredinol Cymru gan Steve Barry,
o dan gyfarwyddyd Jane Holownia.

Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn annibynnol ar y llywodraeth a chaiff ei benodi gan Ei Mawrhydi y Frenhines. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgymryd â'i waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Fwrdd Swyddfa Archwilio Cymru, sef bwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac er mwyn monitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn atebol i'r Cynulliad Cenedlaethol.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru, gan gynnwys awdurdodau unedol, yr heddlu, gwasanaethau prawf, awdurdodau tân ac achub, parciau cenedlaethol a chynghorau cymuned. Mae hefyd yn cynnal astudiaethau gwerth am arian llywodraeth leol ac yn asesu cydymffurfiaeth â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.

Y tu hwnt i lywodraeth leol, yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilydd allanol Llywodraeth Cymru a'r cyrff a noddir ganddi a'i chyrrff cyhoeddus cysylltiedig, Comisiwn y Cynulliad a chyrrff y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol a staff Swyddfa Archwilio Cymru yn anelu at ddarparu adroddiadau cymesur sy'n canolbwyntio ar y cyhoedd ar stiwardiaeth adnoddau cyhoeddus a thrwy wneud hynny, feithrin dealltwriaeth a hyrwyddo gwelliant.

Cynnwys

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r adroddiad hwn	4
Gwaith archwilio perfformiad 2015-16	4
Mae gan yr Awdurdod drefniadau ar waith sydd yn debygol o'i alluogi i sicrhau gwelliant parhaus ar gyfer 2016-17	5
Argymhellion a chynigion ar gyfer gwella	6

Adroddiad manwl

Perfformiad	8
Defnydd o adnoddau	10

Atodiadau

Atodiad 1 – Statws yr adroddiad hwn	11
Atodiad 2 – Llythyr Archwilio Blynyddol	12
Atodiad 3 – Tystysgrifau cydymffurfio	14

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r adroddiad hwn

- 1 Mae'r Adroddiad Gwella Blynyddol (AGB) hwn yn rhoi crynodeb o'r gwaith archwilio a gwblhawyd yn Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod) ers cyhoeddi'r Adroddiad Gwella blaenorol ym mis Awst 2015. Mae'r casgliadau yn yr adroddiad hwn yn seiliedig ar y gwaith a gyflawnwyd o fewn yr Awdurdod ac, oni nodir fel arall, maent yn adlewyrchu'r sefyllfa wrth gwblhau'r gwaith hwnnw.
- 2 Gan ystyried y gwaith a gyflawnwyd yn ystod 2015-16, bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn nodi yn ei adroddiad a yw o'r farn y bydd yr Awdurdod yn debygol o wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn 2016-17.
- 3 Ni ddylid ystyried y datganiad hwn yn ddatganiad pendant ynghylch sefyllfa'r sefydliad, nac yn rhagfynegiad o'i lwyddiant yn y dyfodol. Yn hytrach, dylid ystyried ei fod yn rhoi barn am y graddau y mae'r trefniadau sydd ar waith ar hyn o bryd yn rhesymol gadarn, i'r graddau y gellir nodi hynny ar sail y gwaith a gyflawnwyd.
- 4 Rydym am wybod a yw'r adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen arnoch ac a yw'n hawdd ei ddeall. Cewch rannu eich safbwyntiau â ni drwy anfon e-bost atom yn post@archwilio.cymru neu drwy ysgrifennu atom yn 24 Heol y Gadeirlan, Caerdydd, CF11 9LJ.

Gwaith archwilio perfformiad 2015-16

- 5 Nodir isod y gwaith a gyflawnwyd ers ein hadroddiad diwethaf:

Enw'r prosiect	Disgrifiad byr
Archwiliad 'Cynllun Gwella' Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru	Adolygiad o'r cynlluniau a gyhoeddwyd gan yr Awdurdod er mwyn cyflawni ei amcanion gwella.
Archwiliad 'Asesiad o Berfformiad' Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru	Adolygiad o asesiad cyhoeddedig yr Awdurdod o'i berfformiad.
Adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru o drefniadau Diogelwch Tân	Adolygiad o'r trefniadau ar gyfer gwerthuso effaith gweithgarwch diogelwch tân cymuned a busnes. Mae'r Awdurdod yn cynllunio ac yn cyflawni amrywiaeth o weithgareddau priodol sydd yn gwella diogelwch tân, ond yn gyffredin ag awdurdodau eraill, nid oes ganddo fframwaith er mwyn cynnal gwerthusiad llawn o effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gweithgareddau hynny. Roedd yr adroddiad manwl yn cynnwys dau gynnyg ar gyfer gwella i'w gweithredu ar raddfa genedlaethol.
Asesiad Cydnerthedd Ariannol Swyddfa Archwilio Cymru	Adolygiad o sefyllfa ariannol yr Awdurdod a'r modd y mae'n cyllidebu ac yn cyflawni'r arbedion gofynnol. Canfuwyd yn yr adolygiad fod gan yr Awdurdod drefniadau cadarn ar gyfer sicrhau cydnerthedd ariannol.

Mae gan yr Awdurdod drefniadau ar waith sydd yn debygol o'i alluogi i sicrhau gwelliant parhaus yn 2016-17

- 6 Daeth yr Archwilydd Cyffredinol i'r casgliad hwn am y rhesymau canlynol:
- a Mae gan yr Awdurdod drefniadau ar waith i sicrhau ei fod yn cyflawni ei ymrwymiad i osod amcanion gwella a chyhoeddi gwerthusiad o'i berfformiad.
 - b Mae'r Awdurdod yn cynllunio ac yn cyflawni amrywiaeth o weithgareddau priodol sydd yn gwella diogelwch tân, ond yn gyffredin ag awdurdodau eraill, nid oes ganddo fframwaith er mwyn cynnal gwerthusiad llawn o effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gweithgareddau hyn. Mae hyn oherwydd:
 - Bod gan yr Awdurdod gynlluniau clir ar gyfer gweithgareddau diogelwch tân cymunedol, ond roedd cynlluniau ar gyfer eiddo busnes yn cael eu datblygu, ac nid oes unrhyw gynlluniau ariannol strategol ar gyfer gweithgareddau diogelwch tân.
 - Bod yr Awdurdod yn cefnogi diogelwch tân cymunedol drwy weithgareddau diogelwch ac atal tân helaeth, ond nid yw'r data a gyhoeddwyd yn rhoi darlun cyfan o'r ymagwedd at ddiogelwch tân busnes.
 - Nad oes dull cyson o werthuso effeithiolrwydd gwaith diogelwch tân yng Nghymru. Mae trefniadau adrodd lleol cyfredol yn disgrifio maint y gweithgarwch, ond nid ydynt ond yn rhoi darlun rhannol o berfformiad.
 - c Mae gan yr Awdurdod drefniadau cadarn i sicrhau cydnerthedd ariannol.
 - Mae'r Awdurdod wedi cyflwyno cynnydd o 0.6 y cant mewn gwariant o gymharu â 2011-12, ac mae lefelau'r cronfeydd wrth gefn yn cynyddu.
 - Cefnogir gwaith cynllunio ariannol gan gyfundrefn ariannol sefydlog, ac fe geir dealltwriaeth dda o'r prif risgiau a'r heriau.
 - Cefnogir rheolaeth ariannol gan drefniadau effeithiol i fonitro'r gyllideb a llunio rhagolygon, a hanes da o reoli cyllidebau yn y gorffennol.
 - Mae'r trefniadau llywodraethu ariannol yn effeithiol ac wedi'u cefnogi gan heriau clir, adroddiadau manwl gywir ac amserol ac ymrwymiad ar lefel uwch.

Argymhellion a chynigion ar gyfer gwella

- 7 O ystyried yr amrywiaeth eang o wasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod â'r heriau o'i flaen, byddai'n anarferol pe na baem yn cael hyd i agweddau y gellid eu gwella. Gall yr Archwilydd Cyffredinol:
- a wneud cynigion ar gyfer gwella – os caiff cynigion eu cyflwyno i'r Awdurdod, byddwn yn disgwyl iddo weithredu arnynt ac yn mynd ar drywydd yr hyn sy'n digwydd;
 - b gwneud argymhellion ffurfiol ar gyfer gwella – os caiff argymhelliad ffurfiol ei wneud mae'n rhaid i'r Awdurdod baratoi ymateb i'r argymhelliad hwnnw o fewn 30 diwrnod gwaith;
 - c cynnal arolygiad arbennig a chyhoeddi adroddiad a gwneud argymhellion; ac
 - ch argymhell y dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru ymyrryd mewn rhyw ffordd.
- 8 Ni wnaeth yr Archwilydd Cyffredinol unrhyw argymhellion ffurfiol yn ystod y flwyddyn. Fodd bynnag, mae materion ac iddynt lai o flaenoriaeth, a elwir yn gynigion gwella, wedi'u cynnwys yn ein hadroddiadau eraill a'u nodi yn y tabl isod.

Cynigion ar gyfer gwella – Trefniadau diogelwch tân

Proposals for improvement – fire safety arrangements

C1

Ar lefel genedlaethol, datblygu a chytuno ar egwyddorion er mwyn gwerthuso llwyddiant a chanlyniadau ymyraethau, digwyddiadau a gwaith atal cyfredol sydd yn rhoi sylw i:

- Berthnasedd – i ba raddau y bydd ymyraethau'n esgor ar ganlyniadau ystyrlon.
- Capasiti a gallu – defnydd effeithiol o adnoddau.
- Effeithlonrwydd – dull o fesur sut mae adnoddau a mewnbwn yn cael eu trosi'n ganlyniadau a deilliannau.
- Effeithiolrwydd – i ba raddau y llwyddwyd i gyflawni ymyraethau, neu y disgwylir eu cyflawni, gan ystyried eu pwysigrwydd cymharol.
- Cynaliadwyedd – y budd yn parhau ar ôl cwblhau'r mewnbwn cychwynnol. Y tebygolrwydd o fudd hirdymor.
- Gwerth am arian – y cydbwysedd rhwng cost un mewnbwn a mentrau eraill.
- Materion cydraddoldeb.

C2

- Ar lefel genedlaethol, sefydlu trefniadau gydag Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru (WAST) a byrddau iechyd perthnasol er mwyn canfod nifer yr anafiadau heb eu hadrodd yn deillio o danau, a galluogi adnabod pobl a allai fod yn agored i niwed neu eiddo risg uwch.

Adroddiad manwl

Perfformiad

Mae gan yr Awdurdod drefniadau ar waith i sicrhau ei fod yn cyflawni ei ymrwymiad i osod amcanion gwella a chyhoeddi gwerthusiad o'i berfformiad

Archwiliad o Gynlluniau Gwella 2015-16 a 2016-17 yr Awdurdod

- 9 Ym mis Mai 2015 a Gorffennaf 2016, cyflwynwyd tystysgrifau gennym yn cadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 15(6) i (9) o'r Mesur, ac wedi gweithredu'n unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru i raddau digonol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau. Mae'r tystysgrifau wedi'u cynnwys yn **Atodiad 3**.

Adolygiad o asesiad yr Awdurdod o'i berfformiad yn 2014-15

- 10 Ym mis Tachwedd 2015, cyflwynwyd tystysgrif gennym yn cadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan adrannau 15(2), (3), (8) a (9) o'r Mesur. Mae ein tystysgrif wedi'i chynnwys yn **Atodiad 3**.

Mae'r Awdurdod yn cynllunio ac yn cyflawni amrywiaeth o weithgareddau priodol sydd yn gwella diogelwch tân, ond yn gyffredin ag awdurdodau eraill, nid oes ganddo fframwaith er mwyn cynnal gwerthusiad llawn o effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gweithgareddau hyn.

- 11 Mae hyrwyddo diogelwch tân¹ yn swyddogaeth statudol graidd ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub (ATAau) yng Nghymru. Mae gan yr Awdurdodau Tân ac Achub rolau wedi'u diffinio'n glir mewn perthynas â gorfodaeth diogelwch tân, fel y nodwyd yng Ngorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005. Yn ystod y flwyddyn, buom yn adolygu trefniadau ym mhob un o'r tri Awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru er mwyn asesu'r dull o gynllunio gweithgarwch; sut yr oedd yn cael ei gyflawni ac a oedd modd gwerthuso effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gweithgarwch hwnnw.
- 12 Gwelsom fod yr Awdurdod yn cynllunio ac yn cyflawni amrywiaeth o weithgareddau priodol sydd yn gwella diogelwch tân ond, yn gyffredin ag awdurdodau eraill, nid oes ganddo fframwaith er mwyn cynnal gwerthusiad llawn o effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gweithgareddau hyn.
- 13 Mae gan yr Awdurdod gynlluniau clir ar gyfer gweithgareddau diogelwch tân cymunedol, ond roedd cynlluniau ar gyfer eiddo busnes yn cael eu datblygu, ac nid oes unrhyw gynlluniau ariannol strategol ar gyfer gweithgareddau diogelwch tân.
 - a Mae'r Awdurdod yn alinio gweithgareddau diogelwch tân cymunedol ag anghenion lleol a disgwyliadau cenedlaethol.
 - b Yn wahanol i'w drefniadau ar gyfer gweithgareddau diogelwch tân cymunedol, ceir llai o eglurder ynghylch cynllunio diogelwch tân busnesau.

- c Mae'r adnoddau a ddarperir gan Awdurdodau Tân ac Achub ar gyfer gweithgareddau diogelwch tân cymunedol yn amrywio, mae cyllid grant y llywodraeth yn gostwng, ac nid oes cynlluniau ariannol strategol.
- 14 Mae'r Awdurdod yn cefnogi diogelwch tân cymunedol drwy weithgareddau diogelwch ac atal tân helaeth, ond nid yw'r data a gyhoeddwyd yn rhoi darlun cyfan o'r ymagwedd at ddiogelwch tân busnesau.
- a Mae amrywiaeth o weithgareddau ymyrraeth ac atal yn cael eu defnyddio'n llwyddiannus i gefnogi diogelwch tân cymunedol.
 - b Nid yw data cyhoeddedig yn rhoi darlun llawn o ymagwedd yr ATA at ddiogelwch tân busnesau.
- 15 Nid oes dull cyson o werthuso effeithiolrwydd gwaith diogelwch tân yng Nghymru. Mae trefniadau adrodd lleol cyfredol yn disgrifio maint y gweithgarwch, ond nid ydynt ond yn rhoi darlun rhannol o berfformiad.
- a Mae'r Awdurdodau Tân ac Achub yn cyflawni gweithgarwch diogelwch tân i'r un dibenion, ac er bod hynny'n cael ei fonitro, ni cheir ffordd gyffredin o werthuso pa mor effeithlon yw'r dull o gyflawni'r gweithgarwch hwnnw.
 - b Gwneir defnydd helaeth o wiriadau diogelwch tân yn y cartref er mwyn lliniaru ac ymdrin â risgiau diogelwch tân domestig, ond ni cheir meini prawf gwerthuso digonol.
 - c Nid yw gwybodaeth am gydraddoldeb ac amrywiaeth yn cael ei chydgysylltu er mwyn llywio gweithgareddau diogelwch tân, ac mae'r diffyg trefniadau ar gyfer rhannu data rhwng partneriaid yn rhwystr ar lefelau gweithredol.

Adolygiad Comisiynydd y Gymraeg o gynllun iaith Gymraeg yr Awdurdod

- 16 Cafodd rôl Comisiynydd y Gymraeg (y Comisiynydd) ei chreu yn sgil Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Ar ddiwedd 31 Mawrth 2015, daeth pwerau newydd i orfodi safonau ar sefydliadau drwy is-ddeddfwriaeth. Bydd y Comisiynydd yn parhau i adolygu cynlluniau iaith Gymraeg yn rhinwedd pwerau a etifeddwyd yn sgil Deddf yr Iaith Gymraeg 1993.
- 17 Mae'r Comisiynydd yn cydweithio â'r holl awdurdodau yng Nghymru i archwilio cynlluniau iaith a chynghori ynghylch sut i'w gweithredu. Cyfrifoldeb awdurdodau yw darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yn Gymraeg yn unol â'r ymrwymadau yn eu cynlluniau iaith. Mae pob awdurdod wedi ymrwmo i ddarparu adroddiad monitro blynyddol i'r Comisiynydd yn amlinellu ei berfformiad o ran gweithredu'r cynllun iaith. Mae'r Comisiynydd yn dadansoddi pob adroddiad monitro, yn rhoi ymateb ffurfiol ac yn casglu gwybodaeth bellach fel bo'r angen.
- 18 Mae adroddiadau arolygu a llythyrau a anfonwyd oddi wrth y Comisiynydd i'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn ar gael ar [wefan](#) y Comisiynydd.

Defnydd o adnoddau

Archwiliad o gyfrifon yr Awdurdod

- 19 Ar 26 Tachwedd 2015, cyflwynodd yr Archwilydd Cyffredinol Lythyr Archwilio Blynyddol i'r Awdurdod. Roedd y llythyr yn rhoi crynodeb o'r prif negeseuon a oedd yn deillio o'i gyfrifoldebau statudol o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 fel yr Archwilydd Penodedig, a'i gyfrifoldebau adrodd o dan y Cod Ymarfer Archwilio. Rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn archwilio ddiamod ar ddatganiadau cyfrifyddu'r Awdurdod, gan gadarnhau eu bod yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol a thrafodion yr Awdurdod. Ceir hyd i'r llythyr archwilio Blynyddol yn Atodiad 2 o'r adroddiad hwn.

Mae gan yr Awdurdod drefniadau cadarn i sicrhau cydnerthedd ariannol

- 20 Sicrheir cydnerthedd ariannol pan fydd gan awdurdod systemau a phrosesau cadarn i reoli ei gyfleoedd a'i risgiau ariannol yn effeithiol, ac i sicrhau sefyllfa ariannol gadarn. Ystyriwyd a oedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol er mwyn sicrhau a chynnal ei gydnerthedd ariannol yn y tymor canolig (tua thair i bum mlynedd yn y dyfodol fel arfer). Er ei bod hi'n bosibl y bydd gan yr Awdurdod fwy o sicrwydd dros gylch blynyddol, bydd pwysau ariannol yn effeithio arno y tu hwnt i gyfnod y setliad cyfredol. Rydym wedi ystyried tystiolaeth o ddull yr Awdurdod o reoli ei gyllid yn y gorffennol diweddar, a thros y tymor canolig wrth ffurfio ein barn ynghylch cydnerthedd ariannol r Awdurdod.
- 21 Nid oedd ein hadroddiad manwl yn cynnwys unrhyw gynigion ar gyfer gwella, ac fe'i nodwyd yng nghyfarfod y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ar 18 Gorffennaf 2016. Canfuom fod gan yr Awdurdod drefniadau cadarn ar gyfer sicrhau cydnerthedd ariannol am y rhesymau canlynol:
- Mae'r Awdurdod wedi cyflwyno cynnydd o 0.6 y cant mewn gwariant o gymharu â 2011-12, ac mae lefelau'r cronfeydd wrth gefn yn cynyddu;
 - Cefnogir gwaith cynllunio ariannol gan gyfundrefn ariannol sefydlog, ac fe geir dealltwriaeth dda o'r prif risgiau a'r heriau;
 - Cefnogir rheolaeth ariannol gan drefniadau effeithiol i fonitro'r gyllideb a llunio rhagolygon, a hanes da o reoli cyllidebau yn y gorffennol;
 - Mae'r trefniadau llywodraethu ariannol yn effeithiol ac wedi'u cefnogi gan heriau clir, adroddiadau manwl gywir ac amserol ac ymrwymiad ar lefel uwch.

Atodiad 1 – Statws yr adroddiad hwn

O dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur), mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal asesiad gwella blynyddol, a chyhoeddi adroddiad gwella blynyddol, ar gyfer pob awdurdod gwella yng Nghymru. Mae'r gofyniad hwn yn cynnwys cynghorau lleol, parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub.

Cwblhawyd y gwaith hwn gan staff Swyddfa Archwilio Cymru ar ran yr Archwilydd Cyffredinol, er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 24 y Mesur. Mae'r adroddiad hefyd yn cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 19 i gyflwyno adroddiad sy'n ardystio ei fod wedi cynnal asesiad gwella o dan adran 18 ac yn nodi a yw o'r farn, o ganlyniad i'w archwiliad o'r cynllun gwella o dan adran 17, fod yr awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o ran cynllunio ar gyfer gwella o dan adran 15.

Mae gan awdurdodau gwella ddyletswydd gyffredinol i 'wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth gyflawni eu swyddogaethau'. Diffinnir awdurdodau gwella fel cynghorau lleol, parciau cenedlaethol, ac awdurdodau tân ac achub.

Yr asesiad gwella blynyddol yw'r prif ddarn o waith sy'n galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i gyflawni ei ddyletswyddau. Mae'r asesiad o welliant yn asesiad blaengar o'r tebygolrwydd y bydd awdurdod yn cydymffurfio â'i ddyletswydd i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus. Y mae hefyd yn cynnwys asesiad ôl-weithredol i nodi a yw awdurdod wedi cyflawni'r gwelliannau a gynlluniwyd ganddo er mwyn llunio barn ar hanes yr awdurdod o ran sicrhau gwelliant. Bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn rhoi crynodeb o'i waith archwilio ac asesu mewn adroddiad gwella blynyddol a gyhoeddir ar gyfer pob awdurdod (o dan adran 24).

O dan rai amgylchiadau gall yr Archwilydd Cyffredinol hefyd gynnal arolygiadau arbennig (o dan adran 21), y bydd yn cyflwyno adroddiad arnynt i'r awdurdod a Gweinidogion, ac y gall eu cyhoeddi (o dan adran 22). Un o weithgareddau atodol pwysig Swyddfa Archwilio Cymru yw cydgysylltu gwaith asesu a rheoleiddio (sy'n ofynnol o dan adran 23), sy'n ystyried rhaglen waith gyffredinol pob rheoleiddiwr perthnasol mewn awdurdod gwella. Gall yr Archwilydd Cyffredinol hefyd ystyried gwybodaeth a rennir gan reoleiddwyr perthnasol (o dan adran 33) yn ei asesiadau.

Atodiad 2 – Llythyr Archwilio Blynyddol

Paul Hannon,
Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru,
Parc Busnes Forest View,
Llantrisant,
CF72 8LX

Annwyl Mr Hannon,

Llythyr Archwilio Blynyddol – Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru 2014-15

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi'r negeseuon allweddol sy'n codi o gyfrifoldebau statudol Archwilydd Cyffredinol Cymru o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'm cyfrifoldebau adrodd o dan y Cod Ymarfer Archwilio.

Mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau'n gysylltiedig ag adroddiadau ariannol a'r defnydd o adnoddau

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw:

- rhoi systemau rheolaeth fewnol ar waith i sicrhau rheoleidd-dra a chyfreithlondeb trafodion a sicrhau bod ei asedau yn ddiogel;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- paratoi Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r gofynion perthnasol; a
- sefydlu a chynnal adolygiad parhaus o drefniadau priodol i sicrhau ei fod yn defnyddio ei adnoddau mewn modd darbodus, effeithlon ac effeithiol.

Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud hi'n ofynnol i mi:

- ddarparu barn archwilio ar y datganiadau cyfrifyddu;
- adolygu trefniadau'r Awdurdod i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau; a
- chyhoeddi tystysgrif yn cadarnhau fy mod wedi cwblhau'r gwaith o archwilio'r cyfrifon.

Mae awdurdodau lleol yng Nghymru yn paratoi eu datganiadau cyfrifyddu yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig. Mae'r Cod hwn yn seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Ar 30 Medi 2015, cyhoeddais farn archwilio ddiamedod ar y datganiadau cyfrifyddu yn datgan eu bod yn cyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol a thrafodion y Awdurdod a'r Gronfa Bensiwn. Mae fy adroddiad wedi'i gynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon. Adroddwyd y prif faterion oedd yn deillio o'r archwiliad cyfrifon wrth aelodau'r Pwyllgor Archwilio yn fy adroddiad ar fy Archwiliad o'r Datganiadau Ariannol ar 30 Medi 2015, ac fe geir adroddiad manylach gyda hyn.

Yr wyf yn fodlon bod gan Awdurdod drefniadau priodol ar waith i sicrhau ei fod yn defnyddio ei adnoddau mewn modd darbodus, effeithlon ac effeithiol

Seiliwyd fy ystyriaeth o drefniadau'r Awdurdod i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd ar y gwaith archwilio cyfrifon a gyflawnwyd. Dibynnwyd hefyd ar waith a gwblhawyd yn rhan o'r Aseiad Gwella o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009. Bydd fy Adroddiad Gwella Blynyddol yn amlygu meysydd lle nad yw effeithiolrwydd y trefniadau hyn wedi'i ddangos hyd yma, neu lle gellid cyflwyno gwelliannau.

Cyflwynais dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o'r cyfrifon wedi'i gwblhau ar 30 Medi 2015.

Ar hyn o bryd, disgwylir i'r ffi archwilio ariannol ar gyfer 2014-15 fod yn unol â'r swm a nodir yn yr Amlinelliad Archwilio Ariannol.

Yn gywir,

Anthony Barrett

Ar gyfer ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru

copi i: Huw Jakeway, Prif Swyddog Tân;
Chris Barton, Swyddog Adran 151.

Atodiad 3 – Tystysgrifau cydymffurfio

Archwiliad o Gynllun Gwella Awdurdod Tân ac Achub De Cymru 2015-16

Cyhoeddwyd y dystysgrif ar 5 Mai 2015

Tystiaf fy mod wedi archwilio Cynllun Gwella Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod) yn unol ag adran 17 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur) a'm Cod Ymarfer Archwilio.

O ganlyniad i'm harchwiliad, credaf fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 15(6) i (9) o'r Mesur, ac wedi gweithredu'n unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, a hynny i raddau digonol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau.

Priod gyfrifoldebau'r Awdurdod a'r Archwilydd Cyffredinol

O dan y Mesur, mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi a chyhoeddi Cynllun Gwella sy'n disgrifio'i gynlluniau i gyflawni ei ddyletswyddau i:

- wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth gyflawni ei swyddogaethau;
- gwneud trefniadau i sicrhau ei fod yn cyflawni ei amcanion gwella; a
- gwneud trefniadau i gyflawni ei swyddogaethau er mwyn bodloni unrhyw safon perfformiad a osodwyd gan Weinidogion Cymru.

Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi ei Gynllun Gwella cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl dechrau'r flwyddyn ariannol y mae'n berthnasol iddi, neu ar ôl dyddiad arall a bennir drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am baratoi'r Cynllun Gwella ac am yr wybodaeth a nodir ynddo. Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod roi sylw i'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru wrth baratoi a chyhoeddi ei gynllun.

Fel archwilydd yr Awdurdod, y mae'n ofynnol i mi, o dan adrannau 17 ac 19 o'r Mesur, gynnal archwiliad o'r Cynllun Gwella, tystio fy mod wedi gwneud hynny, ac adrodd a wyf o'r farn fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau i baratoi a chyhoeddi Cynllun Gwella, yn unol â gofynion statudol a nodwyd yn adran 15 ac mewn canllawiau statudol.

Cwmpas yr archwiliad o'r Cynllun Gwella

I ddibenion fy ngwaith archwilio byddaf yn derbyn, ar yr amod bod awdurdod yn bodloni ei ofynion statudol, ei fod hefyd wedi cydymffurfio'n ddigonol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru i gyflawni ei ddyletswyddau.

Ar gyfer yr archwiliad hwn, nid yw'n ofynnol i mi ffurfio barn ynghylch cyflawnder na chywirdeb yr wybodaeth, nac ychwaith ynghylch a ellir cyflawni'r Cynllun Gwella a gyhoeddwyd gan yr Awdurdod. Bydd gwaith asesu arall a gyflawnir gennyf o dan adran 18 o'r Mesur yn archwilio'r materion hyn. Roedd fy archwiliad o Gynllun Gwella'r Awdurdod felly'n cynnwys adolygiad o'r cynllun er mwyn canfod a oedd yn cynnwys elfennau a ragnodwyd mewn deddfwriaeth. Asesais hefyd a oedd y trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r cynllun yn cydymffurfio â gofynion y ddeddfwriaeth, ac a oedd yr Awdurdod wedi rhoi sylw i ganllawiau statudol wrth baratoi a chyhoeddi ei gynllun.

Ni ellir dibynnu ar y gwaith a wnaed gennyf er mwyn adrodd a gwneud argymhellion yn unol ag adrannau 17 ac 19 o'r Mesur fel yr unig ffordd o ganfod yr holl wendidau a'r holl gyfleoedd ar gyfer gwella.

Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru

copi i: Leighton Andrews, y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Steve Barry, Rheolwr

Archwiliad o asesiad o berfformiad 2014-15 Awdurdod Tân ac Achub De Cymru

Cyhoeddwyd y dystysgrif ar 20 Tachwedd 2015

Yn dilyn cyhoeddi asesiad o berfformiad 2014-15 Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod) ar 30 Hydref 2015, tystiaf fy mod wedi archwilio'r asesiad hwnnw yn unol ag adran 17 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur) a'm Cod Ymarfer Archwilio.

O ganlyniad i'm harchwiliad, credaf fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan adrannau 15(2), (3), (8), a (9) o'r Mesur ac wedi gweithredu'n unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru i raddau digonol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau.

Priod gyfrifoldebau'r Awdurdod a'r Archwilydd Cyffredinol

O dan y Mesur, mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi asesiad blynyddol sy'n disgrifio'i berfformiad:

- o ran cyflawni ei ddyletswydd i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth gyflawni ei swyddogaethau;
- o ran cyflawni'r amcanion gwella y mae wedi'u gosod iddo'i hun;
- drwy gyfeirio at ddangosyddion perfformiad a bennwyd gan Weinidogion Cymru a dangosyddion perfformiad a osododd ar ei gyfer ei hun; ac
- o ran cyrraedd unrhyw safonau perfformiad a bennwyd gan Weinidogion Cymru, a safonau perfformiad a osododd ar ei gyfer ei hun.

Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi ei asesiad cyn 31 Hydref yn y flwyddyn ariannol yn dilyn y flwyddyn y mae'r wybodaeth yn berthnasol iddi, neu erbyn unrhyw ddyddiad arall a allai gael ei bennu drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru.

Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod roi sylw i ganllawiau a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru wrth gyhoeddi ei asesiad.

Fel archwilydd yr Awdurdod, y mae'n ofynnol i mi, o dan adrannau 17 ac 19 o'r Mesur, gynnal archwiliad er mwyn canfod a yw'r Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswydd i gyhoeddi asesiad o berfformiad, tystio fy mod wedi gwneud hynny, ac adrodd a wyf o'r farn fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau'n unol â gofynion statudol a nodwyd yn adran 15 ac mewn canllawiau statudol.

Cwmpas yr archwiliad

I ddibenion fy ngwaith archwilio byddaf yn derbyn, ar yr amod bod awdurdod yn bodloni ei ofynion statudol, ei fod hefyd wedi cydymffurfio'n ddigonol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru i gyflawni ei ddyletswyddau.

Ar gyfer yr archwiliad hwn, nid yw'n ofynnol i mi ffurfio barn ynghylch cyflawnder na chywirdeb yr wybodaeth. Mae'n bosibl y bydd gwaith asesu arall a gyflawnir gennyf o dan adran 18 o'r Mesur yn archwilio'r materion hyn. Roedd fy archwiliad o asesiad yr Awdurdod o'i berfformiad felly'n cynnwys adolygiad o gyhoeddiad yr Awdurdod er mwyn canfod a oedd yn cynnwys elfennau a ragnodwyd mewn deddfwriaeth. Asesais hefyd a oedd y trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r asesiad yn cydymffurfio â gofynion y ddeddfwriaeth, ac a oedd yr Awdurdod wedi rhoi sylw i ganllawiau statudol wrth ei baratoi a'i gyhoeddi.

Ni ellir dibynnu ar y gwaith a wnaed gennyf er mwyn adrodd a gwneud argymhellion yn unol ag adrannau 17 ac 19 o'r Mesur fel yr unig ffordd o ganfod yr holl wendidau a'r holl gyfleoedd ar gyfer gwella.

Huw Vaughan Thomas

Archwilydd Cyffredinol Cymru

copi i: Leighton Andrews, y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Steve Barry, Rheolwr

Archwiliad o Gynllun Gwella Awdurdod Tân ac Achub De Cymru 2016-17

Cyhoeddwyd y dystysgrif ym mis Gorffennaf 2016

Tystiaf fy mod wedi archwilio Cynllun Gwella Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod) yn unol ag adran 17 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur) a'm Cod Ymarfer Archwilio.

O ganlyniad i'm harchwiliad, credaf fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 15(6) i (9) o'r Mesur, ac wedi gweithredu'n unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, a hynny i raddau digonol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau.

Priod gyfrifoldebau'r Awdurdod a'r Archwilydd Cyffredinol

O dan y Mesur, mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi a chyhoeddi Cynllun Gwella sy'n disgrifio'i gynlluniau i gyflawni ei ddyletswyddau i:

- wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth gyflawni ei swyddogaethau;
- gwneud trefniadau i sicrhau ei fod yn cyflawni ei amcanion gwella; a
- gwneud trefniadau i gyflawni ei swyddogaethau er mwyn bodloni unrhyw safon perfformiad a osodwyd gan Weinidogion Cymru.

Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi ei Gynllun Gwella cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl dechrau'r flwyddyn ariannol y mae'n berthnasol iddi, neu ar ôl dyddiad arall a bennir drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am baratoi'r Cynllun Gwella ac am yr wybodaeth a nodir ynddo. Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod roi sylw i'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru wrth baratoi a chyhoeddi ei gynllun.

Fel archwilydd yr Awdurdod, y mae'n ofynnol i mi, o dan adrannau 17 ac 19 o'r Mesur, gynnal archwiliad o'r Cynllun Gwella, tystio fy mod wedi gwneud hynny, ac adrodd a wyf o'r farn fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau i baratoi a chyhoeddi Cynllun Gwella yn unol â'r gofynion statudol a nodir yn adran 15 ac mewn canllawiau statudol.

Cwmpas yr archwiliad o'r Cynllun Gwella

I ddibenion fy ngwaith archwilio byddaf yn derbyn, ar yr amod bod awdurdod yn bodloni ei ofynion statudol, ei fod hefyd wedi cydymffurfio'n ddigonol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru i gyflawni ei ddyletswyddau.

Ar gyfer yr archwiliad hwn, nid yw'n ofynnol i mi ffurfio barn ynghylch cyflawnder na chywirdeb yr wybodaeth, nac ychwaith ynghylch a ellir cyflawni'r Cynllun Gwella a gyhoeddwyd gan yr Awdurdod. Bydd gwaith asesu arall a gyflawnir gennyf o dan adran 18 o'r Mesur yn archwilio'r materion hyn. Roedd fy archwiliad o Gynllun Gwella'r Awdurdod felly'n cynnwys adolygiad o'r cynllun er mwyn canfod a oedd yn cynnwys elfennau a ragnodwyd mewn deddfwriaeth. Asesais hefyd a oedd y trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r cynllun yn cydymffurfio â gofynion y deddfwriaeth, ac a oedd yr Awdurdod wedi rhoi sylw i ganllawiau statudol wrth baratoi a chyhoeddi ei gynllun.

Ni ellir dibynnu ar y gwaith a wnaed gennyf er mwyn adrodd a gwneud argymhellion yn unol ag adrannau 17 ac 19 o'r Mesur fel yr unig ffordd o ganfod yr holl wendidau a'r holl gyfleoedd ar gyfer gwella.

Huw Vaughan Thomas

Archwilydd Cyffredinol Cymru

copi i: Mark Drakeford, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Andy Bruce, Rheolwr

Wales Audit Office

24 Cathedral Road

Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales

Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan

Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru